

KEVANIK

Esi

Fiis

Kaanepilt: A. Gallen-Kallela „Kuninga laul“.

Ah, õnnest ja noorusest olen ma noor!
Hing õitsevaks õieks mu puhkemas pung.
Ah, noorusõitest olen ma valge kui toom!
Ellu must sööstub ääretu avarustung
sest et õnnest ja noorusest olen ma noor.

Silmis mu sädeleb sädelev kevadepäike!
Leek südametunnete tõuseb taeva kui veri
ja naeran, jah naeran, et pillataks pisaraid-teri —
silmis mu sädeleb sädelev kevadepäike.

Hing helge ja helkiv mu hellitav-hell,
naeran kui hommik-päikese särava kiir.
Ah olen! Ja elada hää — kaugel veel lahkumisviir
kui hing hommikuhelge ja hellitav-hell.

Ah, õnnest ja noorusest olen ma noor!
Hing õitsevaks õieks mu puhkemas pung.
Ah, noorusõitest olen ma valge kui toom!
Ellu must sööstub ääretu avarustung
sest et õnnest ja noorusest olen ma noor!

Karl Ehrman.

*Luuletusest „Nooruslaul“, loetud noorte Kunsti-õhtul
22. XI. 25.*

Sisu.

1. *Juhani Aho:* Lund kui tuiskaksid sa jälle, talv..
2. *Aune Lindström:* Soome kunsti suurmeister.
3. *Björnstjerne Björnson:* Rõõmus poiss.
4. *H. K.:* Kui kahtlus haihtus.
5. *K. M.:* Mis ma jõuluajal teen.
6. Noorsoo töömailt.
7. Mis meie noored viimsel ajal huvitavat tegid.
8. Mis lähemal ajal huvitavat tehakse.

Pildid: Akseli Gallen-Kallela. 5 pilti A. Gallen-Kallela'lt: Kullervo vanne, Kullervo sõttasõit, Sammo kaitsmine, Kuninga laul.

Edl

AHO

Noorsoo enesekasvatuse ja elureformi ajakiri.

№ 6.

II aastakäik.

1925.

Lund kui tuiskaksid sa jälle, talv...

Kui tuiskaksid jälle lund teile, mida mööda kogu maailma reisimehed nii uhkesti kellade ja kuljuste kõlinal sõidavad ja hüüavad ja hõilavad; ja teeveerile, mida nad üksteisest möödakihutades sõtkuvad; ja maantee kraavidesse, kuhu nad vägevas võistluses veerevad ja mille valgeid hangid nad kukerpallikukkudes tallavad...

Tuiskaksid küllateile, mis poriselt talust tallu looklevad ja mida mööda terve rahvas asjalikult astub ega teine julge seda sirgeks ajada, mida teine juhtumisi korra kõveraks käis; ja talutanumeile ja tagaõuedelle, kuhu elu on oma sammude pleekimatu poripitseri surunud ja mis säält luua ja labidaga ei lähe...

Tuiskaksid endised suksarajad umbseks ja puuteed peitu ja kinni heinateed ja tuustidega teed magasiitesse; ajaksid majavahed kuhja ja matakaid aiad oma alla ning vedurid ja rongid hangisse kinni...

Tuiskaksid inimesed ja elajad koobastesse kinni ja paneksid väljastpoolt aksed telge, et neil viiel päeval pääsu ei oleks...

Siis saaksin näha, et inimesilgi neist tugevam on, et vägevailgi oma vääriline; saaksin näha, kuidas nad korra jälle kõigest jõust kangutavad ja kuidas kõik külamehed lumeregede üüres ühivad ja teid teevad, mida nad enam ei arvand tegu tarvitsevat; saaksin kuulda, kuidas veduriviled südamaa liinel hangede keskel abitult mõirgavad...

Saaksin näha, kuidas selle maailma võidusõidud silmapilguks seisatavad, ükski teisest ette ei pääse ja kõik reed sõpradena ühes pikas reas edesi liiguvad...

Saaksin näha puutumatu lumilina laotuvat üle vee ja välja, üle soo ja saju, ja saaksin arvata, et kogu maailm selle all on ilus ja puhas, ja saaksin uskuda, et rebane, kes vaimuna ümber külade käib, ta ainus elanik on...

Kui sa seepärast jälle lund tuiskaksid, oh talv, maailma puhastaksid, vanad rajad hävitaksid ja sunniksid inimesi endile uusi teid avama!

Juhani Aho.
Kogust „Laastud II“.

SOOME KUNSTI SUURMEISTER.

AKSELI GALLEN-KALLELA.

Tavalisti tabame iga rahva kunstis meistri, kes enam kui teised esindab oma rahvast, kelles selgemini kui teistes peegeldub selle rahva iseloom ja sisemine olemus, mõtteilm ja pürgimused, kes tunneb end olevat üks selle rahvaga, kujutavat selle mõtteid ja aateid. Selline meister on saksa kunstis Albrecht Dürer, rootsi kunstis Anders Zorn, inglise kunstis Reynolds ja Constable. Kas on ka Soomel sarnane kunstnik, kes enne kõike muud esindaks oma rahvast, kes oleks tüübiline soomlane? On muidugi; neil on mees, kes seisab pää võrra kõrgemal kõikidest teistest soome kunstis, kes kuulub Euroopa kuulsaimategi kunstnikkude perre, kelles soomeomane hing leegitseb vägevamana ja ja eluvõimsamana, kui kelleski muus nende kunstnikest: Akseli Gallen-Kallela.

Miks siis just tema on esimesena mainitav, kui tahame nimetada Soome soomelisema ja soomlasile lähima kunstniku? Seepärast, et ta on nii kindlasti juurdunud soome maapärasusse, et tema kunstniku-iseloomus on ühinend kõik see, mida soome rahva olemuses on omapärast, sügavat ja parimat; seepärast et ta nii andekalt ja

meisterlikult on enda maalikunstis siirdunud Kalevala ainetesse, millega uuesti elavaks loodud soome igivana rahvaeepos, meilegi kõigile nii armsad Kalevala võimsad ja nõiduslikud kujud. Tõsi, kahtlemata oleks Gallen-Kallela igalgi juhusel olnud soome maalikunsti andekam ja omapärasem meister, kui ta ka poleks loond maale Kalevalast, ent viimased on ometi teind teda soomlasile eriliselt lähedaks ja armsaks; nende ees seistes tunnevad nad temas endid, kogu oma rahva hinge. Kõige selle pärast on meil nüüd, kuna Gallen-Kallela käesoleva aasta aprillis 60 a. vanaks sai, suur põhjus seisatuda tema elutöö ees ja tänumeeles vaadata kõike seda suurt ja ilusat, mida ta — alati väsimatu ja tootlik — maalikunsti alal on aegu saand. Nii mitmekülgne on olnud ta toodang, nii erialule on ulatund ta harrastused, et lühikeses vaatluses on võimatu mainida kõiki külgi ta elutööst; rahuldume seepärast vaid sellega, et märgime pääpiirdeid neist töist, millega ta saavutand just maailma-kuulsuse ja mis meile lähedasemad.

Akseli Gallen-Kallela sündis Paris a. 1865. soome talupojasoost, kelle talunimetusest saadud nime Kallela kunstniku isa selleaja üldise kombe järele muutis rootsipäraseks Galleniks; kunstnik ise liitis sellele hiljem jälle endise sugunime, et sellega enda soomelisuse alla kriipsutada. Kõneldakse tema ema esiisa mustlasist röövitud lõunamaalase lapse olevat, millest siis ka kõigiti seletetav kunstniku hõõguv meelelaad. Juba lapsena oli ta oma iseloomult harilikkusest kõrvalekalduv, millal unistusse vaibund, millal tormine ja tusane, ning jalutas meelsamini üksi teistest hoolimata. Alguses käis ta Helsingis koolis, ent koolitöö edenes halvasti, ja nii andis viimaks keegi õpetaja talle sõbraliku nõu, talle oleks parem minna metsa puid raiuma. Poiss ei pahanud sellest nõuandest, kuna mets tundus talle parem ja ilusam kõigest, mida ta üldse tundis; ta jättis kooliskäimise ja siirdus selle asemel kunstiühingu joonistuskooli. Kunstlised kalduvused oli ta pärand emalt ja juba varasemas lapsepõlves oli ta joonistand kurjevaim, kellel pikad ahjuhargid käes, nagu ta ise sellest jutustand.

Juba joonistuskoolis katsus ta esitada Kalevala kujutelmi, milliseid oli loond enda meeles ühe oma kodukoha vanamehe jutustuse järele ja millised mõningaid aastaid hiljem kerkisid uuesti ta aineteilma. Ta töötas agarasti ja saavutas juba esimese õlivärvitööga abiraha, millega võis minna Pariisi edesiõppima. Sääl arenes ta tehnikas ja avaldumisviises meisterlikuks ja löi palju tähelepanuväärivaid töid. Ent juba algusest pääle on ta liiga omapärane ja võimas iseloom selleks, et vastu võtta kelleltki õpetajalt sügavamaid mõjustusi. Selle asemel jätsid temasse eriti sügavad jäljed paar Karjala metsarikkail mail veedetud aastat, mil lapseõlve Kalevala-kujud hakkasid tas jälle selgemini kangastuma. Sääl oli ta ju veel Kalevala laulumail, sääl oli veel vaba ja algupärane see rahvas, kes oli jutustand Väinämöisest ja Ilmarisest, sääl uneles veel puutumatusena ja vaiksena suur loodus, need määratumad sinised salud ja üksikud tummad järved. Iseäranis kaks tema töist sisaldavad täiel määral kogu selle kõrvelooduse imeliku nõiduvuse: „Paanajärve karjapoiss“ (a. 1882.) ja „Rähn“ (a. 1893.), mõlemad herkaid, tunderikkaid maastikke, milleste kõrvale soome kunstis võib püstitada vaid Ero Järnelti töid. Tüüna peegeldab esimeseksmainitu tagaseina sinendav järvepind suviõhtu valges hämaruses kaldaid, ja taga selle, nii kaugelt kuni silm võtab, tõusevad metsaga kaetud mäed. Karjapoisi tohupasuna kurblik viis, rähni ühetooniline toksimine on ainukesed hääled, mis seda kõrvelooduse ääretut vaikust segavad. Need Karjalas sündind looduspildid on herkamaid ja õrnemaid maastikukujutusi üldse, mida Gallen-Kallela kunagi on loond.

Samal ajal sündisid ka esimesed neist töist, milledes Gallen-Kallela meeles juba kaua kandund Kalevala kujutlused said näiliku kuju: suur kolmeosaline „Aino“ ja „Sammo tagumine“. Need kaks on mõnes suhtes aina ükssteisele vastukujulised; „Aino“ on rahvaluulelik-kirgas ja herk, värvelt kahvatu ja selge, „Sammo tagumine“ aga algupäraselt jõurikas, ning ta värvidki on tummad ja rasked. See eriline käsiteluvuus aga vastab üsna tööde sisu: „Aino“ jutustab meile noore neiu, Joukahaise õe, õrn-kurba saatust, „Sammo tagumine“ aga rasket tööd. Mitte ainult

Kullervo vanne.

inimkujud pole seda sisu silmas pidades valitud, vaid tagaseina maastikki sulab üldiselt valitsevasse tunnetesse. Kas ei vasta „Aino“ puhtsoomeline, imeilus järve-maastik kustuva õhtupunaga selle töö sisule samuti kui võimas, igivana mets, kuhu Ilmarine ehitand enda sepapaja vastab neid tugevaid alginimesi, kes selle keskel tööd teevad. See joon, kogu maali häälestamine samadesse toonidesse, nii et tagasein mõjustab samu tundeid kui inimkujudki, on omane kogu Gallen-Kallela toodangulle.

Üks joon on ometi ühine „Ainole“ ja „Sammo tagumisele“, nii suuresti kui need erinevadki üksteisest. Need mõlemad pildid on looduspärased, realistlikud. Nende inimkujud on argiimised, kelles põle midagi üliloomulikku ega mõistuslikku, ei midagi mis tõstaks neid Kalevala võimsate kangelaste ja pooljumalate tasale. Gallen-Kallela hakkas isegi ikka enam aru saama, et need Kalevala ained nõuavad ainult oma, tõelisusest kõrvalekalduvat avaldumisviisi, kuna argipäevne tõelisus ei

võind kunagi väljendada nende kujude võimsust. Nende jaoks tuli luua oma eri stiil. Selle stiili tabamegi iduna juba paaris töös, mis järgnesid eelmisile, kuuludes sümbolismi, mis sellal oli kogu Euroopas võimul. See stiil, mis polnud millegagi köidetud tõelisusse, mis andis meelekujutlusile vabaduse, see just vastas muinassoomelise rahvaluule hinge, alles see andis kunstnikule võimalused avaldada enda rohked muinasjutulised unelmid.

Gallen-Kallela oli a. 1894 muutnud enda elukoha Helsingist Ruovesile, kus ta elas vaikset, üksikut elu, selle kõrvelooduse keskel, mis oli talle nii armas. Siin andus ta täisi hinge tööle ja kujutlusile. Ja suured olid need tulemused, milledega ta aegu sai tolle erakuna elamise ja enesesse süvenemise ajal, kuna alles viimane tema meelekujutused täiesti vabaks päästis ja neile võimsa lennu andis. Ja kõik see, mida ta tänapäevgi esitab kunstivallas, võlgneb tänu Soome looduse iseärasusele. Kuid veel suurem ja tähelepanuväärivam on see, et ta nüüd Kalevala-stiilis valmiks küpseb ja avaldab esimese suurimaid töid „*Sammo kaitsmisel*“ (a. 1896), mis on Gallen-Kallela toodangulle haripunktiks. Siin on ta täiesti kõrvale heitnud kõik looduspärasuse ja seirand vaid oma meelekujutusi. See on tõeline muinasjutt, selles pole enam jälgegi hallist igapäevsusest. Kunstnik teadis nüüd, millist teed ta pidi minema, ja ta läks seda kindlusega. Ikka enam Kalevalateokseid tuleb tema kätest. Sünnib „*Lemminkäise ema*“, kelle harras, paluv vaade meisse sügavalt mõjub, sünnib „*Jounahainen luurab Väinämöist*“, „*Veljesurmaja*“ j. t. Sündisid enne kõike kaks suurt teost, mis on saand aine Kalevala traagilisemast episoodist: Kullervo loost. „*Kullervo vanne*“ ja „*Kullervo sõttasõit*“. Viimane neist on suur seinamaal Helsingi vanas üliõpilasmajas ja kujutab, kuidas kanglane sõjatäku seljas läheb üle Soome lumiste voorude kätte maksma Untamo soole. Virmalised vehklevad külminiseina ta taga ja, end sirgu ajand, puhub ta kaugele kanduva sõjahüüu tohupanusast. See vägev Kullervo kujutus on ainuke seinavõi freskomaal, mis on säilind tõendama kunstniku meisterlikkust selgi alal, nii palju kui ta neid on loo-

nudki, kuna kõik muud on õnnetus juhtumuses hävinend. Eriti oli suurepärase see freskodekogu, millega ta oli ilustand ühe noore neiu hauakabeli Poris, mis nüüd aga päris rikutud. Sääil kujutas ta surma võidukäiku maailmas ja hauatagust igavest elu.

Sellega ei piirdu veel Gallen-Kallela kalevalatööde sari. Seda jätkavad veel mitmed tööd, nagu „*Sammo röövimine*“ j. t.

A. 1909 läheb Gallen-Kallela matkale Ida-Aafrikasse, kus viibib kaks aastat. Mida erisugusemad need võõrad maaalad, seda enam kinnituvad need tema kunstniku meelde. Kuid ta metsastab sääil sama innukasti kui maalib ja kodumaale pöördes toob ta kaasa mitte ainult palju kunstivara, vaid ka suure loodusteadusliku kollektsiooni troopilise maa iseärasust. Nii samuti on ta hiljem rännand Ameerikasse kus ta ka praegugi oleskleb. Et Gallen-Kallela loomisvõime on ikka endiselt eluvõimeline ja lõppematu, seda tunnistavad viimaste aastate paljud suured tööd ja kavatsused, millest nimetame vaid viimse, läind jõuluks ilmund Kallela-raamatu, milles kogu pilte ja jutte kunstniku vaheldusrikkast elust.

Oleme eelnevaga jälgida püüdnud Gallen-Kallela tähelepanuväärsemaid kalevalamaale. Kõigile neile alule, kus tema palju külgne vaimuand soome kunstis on liikund, on meil aga raske ulatuda. Kuid Gallen-Kallela pole Kalevala kujutaja sõna harilikus mõttes, sest ta ei loo töid mitte väljaminnes vaid rahvaomaste aineist, ei, ta loob ainult sisemisest tungist, andes vabaduse neile meelekujutustele, mida need igivanad jutud ta meele äratavad. Kuid ta on seejuures soomeomane, rahvuslik kunstnik sõna parimas mõttes. Ta on pannud rahva meeles elama vanad rahvalaulud, teind need kunstis elavaiks kombel, mis nii vastav esiisade mõtlemisviisile ja nende rahvaluulelisele hinge. Tema on mees, kes tunneb end üks olevat rahvaga, kelle meelekujutusi ta maalib. Akseli Gallen-Kallela suhtes ei saa „rahvuslik“ märgit seda kitsast ja pääliskaudset rajaaeda, vaid seestpoolt tõusvat ja levinevat võimu, mis annab tema kunstile elulisuse ja kõrge lennu.

RÖÖMUS POISS.

VI.

ilisuvél, pool aastat hiljemini istusid koguduse leerilapsed kirikuõpetaja leeritoas ning pidid nüüd numbroid saama. Nils Pladsenist ja Nõmmela Margit olid ka nende hulgas.

Margit, kes just praegu õpetaja juurest tulnud ning kiiduväärt teadmiste eest ilusa raamatu kingituseks saand, kihistas leeritõdede sõõris naerda. Ukse lähedal aga seisid mõned poisid ja tüdrukud, kes katsumisel olid läbikukkund, — need nutsid. Nende hulgas oli pisike pundar meest, jalas isa sääriksaapad, peos ema pitsidega püha-päevaninarätik. „Oh Jumal, Jumal,“ nuuksus ta, „ma ei tohi ju enam koju minna.“

Kõiki, kes veel polnud üleval käind, valdas võimas ühtekuuluvuse tunne. Üldine vaikus tekkis. Hirm ahistas südant ja kurgus kipitses midagi.

Nils istus üksinda akna all; tema katsumine oli läbi, ta oli kõik teadnud, mis talt küsiti. Kuid ometi polnud ei kirikuega kooliõpetaja lausund ainustki kiitvat sõna. Kui teisiti oli ta seda kõike kujutlend! Nils oli pettund ja haavatud. Ja sääl istus nüüd Margit. Just et tema ees seista suurena, kiidetuna, imetletuna, seks oli Nils töötand. Ent Margit oli naerdes saavutand, mida poiss nii mitme keeldumusega taotlend. Ta naer ja naljatlused löikusid poisi südamesse. Sest teatud õhtust saadik oli ta Margitit meelega vältind. „Kui ma midagi silmapaistvat võin, siis . . .“ oli ta mõelnud. Nüüd aga rusus teise rööm ja keevalisus ta rohumadalalle; kõik ta uhked unistused liplesid nãrbund lehtedena tuules.

Viimaks ometi oli katsumine mööda ja kooliõpetaja tuli alla. Lapsed piirasid ta sisse tormilise, ootuspõneva ringina. Küsiti, päriti: „Mis number mul on?“ „Ja minul?“ „Ja mul?“

„Vait, te metsalised! Rahu! Tasa, tasa, lapsukesed, küll kuulete.“ Ta vaatas ringi. „Sina oled number 2,“ ütles ta poisile, kelle sinised silmad otse õgisid teda. „Sina oled number 3“ — ta löi punajuukselele poisile näppude pääle, mis haarand olid ta kuuesiilu. „Sina oled number 5, sina 8“ ja nii edesi. Ta pilk langes Margitille: „Sa oled number 1 tüdrukute hulgas.“ Margit punastas ja püüdis naerata. „Sina oled number 12, olid va laiskvorst, päris vitsavääriline, sina number 11 — polnud teisiti oodatagi, mu poiss; sina aga oled number 13, pead veel tublisti lugema ja katekismusesse kaema, miduud on su lood halvad.“

Nils ei maldand enam. Number 1 oli küll alles nimetamata, aga ta oli kogu aja seisnud nii, et õpetaja teda nägema pidi. „Herra õpetaja!“ — ei kuulnud. „Herra õpetaja!“ Kolm korda pidi ta hüüdma, siis alles kuuldi teda. „Number 9 või 10, ma ei mäleta hästi,“ vastas õpetaja ja pöördus uuesti mujale. „Aga kes siis number 1 on?“ usutas Ants, Nilsi parim sõber. „Sina mitte, sa kahupää!“ naeris õpetaja ja löi poisile paberrulliga pähe. „Kes siis?“ — päriti. „Ja, kes siis?“ — nõuti. „Küll omaajal seda see näeb, kellesse asi puutub,“ ütles õpetaja valjult. „Minge nüüd ilusti koju, lapsed, ja tehke omile vanemaile alati häädmeelt. Tänage ka oma vana õpetajat, sest tema abita oleksite küll alles rumalad nagu tapuvarred!“ Kõik naersid, tänasid ja läksid hõisates ära. Ainult üks oli, kes ei leidnud omi raamatuid ja kui ta need leidnud oli, istus ta pinki, nagu tahaks ta õppimist alata uuesti. Õpetaja astus ta juure. „Noh Nils, kas sa ei taha minna teistega?“ Vastust ei antud. „Miks sa raamatud lahti lööd?“ „Tahan vaadata, mis ma täna valesti vastasin.“ — „Sa ei annud ainustki vääri vastust.“ Sääl tõstis Nils pää ja vaatas õpetajalle näkku; pisarad tõusid talle silmi ning veeresid põski mööda alla. „Kas sa ei röömustagi, et tulid läbi?“ Nilsi suu ümber tõmbles, aga ta ei ütlend sõnagi. „Su vanemad röömustavad kindlasti väga, kui nad kuulevad, et sa kõik teadsid.“

Nils võitles kaua, enne kui ta sai sõna suust; see kõlas katkuliselt ja tasa: „Küll sellepärast, et sauniku poeg olen, saan üheksandama või kümneandama koha?“ „Muidugi sellepärast,“ vastas kooliõpetaja. „Siis pole ju mingit mõtet töötada,“ ütles poiss hääletult, viskus lauale ja nuttis. Korraga raputas ta trotslikult pääd, tõstis parema käe, virutas tugeva rusikahoobi vastu lauda ja nuuksus taas.

„Seesuguse kõrkusega südames, tahtsid sa minna Issanda altarile! Ei see võind olla, Nils!“ — „Ei,“ kogeldas poiss, nii hästi kui võis. „Ning kui sa säääl seisnud olekid, hinges edev häämeel esimese koha üle, eks see ei oleks olnud patt?“ — „Ja,“ sosistas ta ja ta suunurgad värisesid. „Nils, kas oled veel mu sõber?“ — „Ja.“ Esimaks vaatas poiss üles. — „Siis ütlen sulle: m i n a olin see, kes sulle nõu-

Kullervo sõttasõit.

Õpetaja ootas, kuni ta nutt oli muutunud lapselikumaks. Siis tõstis ta poisi pääd mõlema käega üles ning vaatas ta nuttetud näkku. „Kas arvad, et nüüd Jumal su juures oli?“ küsis rauk sõbralikult. Nils ei võind tõsta küsijalle pilku ega võind ka vastata. „Nils, see on su teenitud palk. Sa ei õppind mitte huvist asja ja armastusest vanemate vastu, vaid edevusest,“ Ikka jäi vagusaks ruumis, kui õpetaja oma lause lõpetas. Nils tundis ta tõsist pilku viibivat enesel. Selle pilgu all sulas tas miski ja ta muutus hoopis alandlikuks.

dis alama koha, sest sa oled mulle armas.“ Poiss pilgutab silmi, sest pisarad olid tulemas jälle. — „Sa pole mulle ometi pahane?“ — „Ei.“ Ja ta vaatas vanale õpetajale selgelt ja suurelt näkku, kuigi ta hää oli alles surutud. — „Mu armas poiss! ma tahan sinuga olla kuni ma elan.“

Siis läksid nad. Peagi veendus Nils, et see nii oli kõige õigem, kuis talle sündind. Seda ütles ta ka kooliõpetajale. „Ja, nüüd võime siis mõelda, kuis midagi saavutaksime elus. Mis sa arvad põllutöökoolest?“ „Mul on kindel soov õppida,

aga ma ei tea omale kuidagi abi.“ — „Ole aga hoolas ja tubli, küll siis leidub nõu.“

Nilssi valdas suur tänutunne. Ta silmad löid särama ja ta tundis hinges hellumust mis meis tekkib, kui saame ootamatu häduse osaliseks. Siis tundub meile, nagu kanniksime puhtas mägestikuõhus, nagu kasvaksid meile tiivad õlgele ja nagu lendaksime me.

Kodu olid vanemad vaikes ootuses. Kuigi oli tööaeg ja palju teha, istus isa laua ääres ja luges lauluraamatut. Ema seisis kolde ees, ta naeratas, aga ta käed värisesid. Nähtavasti ootas ta midagi väga hääd.

Õpetaja ütles: „Tulen teile teatama, et ta kõik viimseni teadis, mis talt küsiti ja et kirikhärra ütles, tal polevat iial olnud paremat õpilast.“

„Või nii,“ sõnas ema liigutatult. „See on ju tubli,“ ütles isa ja kõhatas.

Vaikimise järele küsis ema uuesti: „Mis numbriga sa sai?“ — „9 või 10“ — vastas õpetaja rahulikult. Ema vaatas isale, isa emale ja siis pojale otsa „Sauna lapsele ei või rohkem tahtagi“

Jälle tõusis Nils kurgus miski. Aga ta sundis end mõtlema kõigest hääst ja neelas selle miski alla.

„Nüüd pean küll minema,“ ütles kooliõpetaja ja noogutas Nilsile pääd. Nagu tavalisti, saatsid vanemad teda. Väljas nuuskas õpetaja ninatubakat ja ütles muigates: „Ta on muidugi esimene. Aga on parem, ta kuuleb seda alles, kui päev käes on.“ „Ja-jah,“ — ütles isa ja nikutas pääga. „Ja-jah,“ — ütles ema ja nikutas kah. Siis haaras ta kooliõpetaja kae: „Palju tänu kõige eest, mis sa temale teinud.“ — „Jah, palju tänu!“ — ütles ka isa ja õpetaja läks. Nils vanemad aga seisis ukselehel ja vaatasid talle järele.

VII.

Ometi oli õpetajal õigus, kui ta Nils katsele pani, kas see ka väärrib esimest kohta. Igapäev, kõik need kolm nädalat ringi, mis õnnistamispäevani jäi, külastas ta poissi. Noor vahapehme hing allub kergesti mõjudelle, teine asi on, kuis ta neid peab. Veel mõnigi tusane tund lõi Nilsile, enne kui ta õppis oma eesmärgi nägema muis asjus kui välises aus ja trotsis.

Neil päevil, mil Pladsenis valmisteti lauakirikuks, tehti agaraid eeltöid ka söiduks põllutöökooli, sest juba päev pärast õnnistamist pidi Nils minema. Rätsep ja kingsepp istusid toas, ema keetis ja küpsetas köögis, isa meisterdas teha tuliut kraamikasti. Palju kõneldi sest, mis vanemaile need kaks aastat maksma lähevad, et ta esimesel ning, võib olla, teiselgi aastal jõulud peab veetma võõrsil ja kui raske see on. Kõneldi ka sest, kui armsaks ta omi vanemaid peab pidama, kes talle toovad nii suuri ohvreid. Kõiksugu tundmused liikusid Nilsis, tegid ta alandlikuks ja vagusaks. Kui siis oodetud päev saabus, võis Nils tulevikku vaadata lootusrikkalt ja julgelt, aga eneseuhkusest ja trotsita. Ta elutses juba varakevadest saadik väikeses lakakambris. Leeripäeval tõusis ta varakult ja riietus uude ülikunda; selliseid ilusaid riideid polnud ta omand kunagi varem. Isäranis see must kalevikuub meeldis talle. Ta otsis pisukese peeglikillu välja, kui ta kaelasideme oli sõlmind ümber ja tõmand selga kalevikuu — viiendat korda. Kui nüüd ta nägi oma rõõmust nagu imelikult heleda juuksega naeratavat peeglist, siis kohmetus ta, sest ka see oli ju edevus. Ometi ei tohtind ta patustada vähemalt sel päeval mitte; aga ta teadis ka, et tal alles palju puudusi oli.

Ta tuli alla söögikambri, kus vanemad teda ootasid. Nils andis isale ja emale kätt, ja tänas riiete eest. Siis einestasid nad vähe. Seepäele ema koristas toidu laualt, isa tõmbas kuue selga, nad võtsid lauluraamatud, riivitasid maja ja asusid kirikuteele. Suurel maanteel nägid nad ju palju kirikulisi, jala ja hobusega, ka leerilapsi ja siin-sääal kohtasid nad kulupäiseid vanavanemaid, kes veel see ainsam kord tahtsid ühes.

Oli päikesetu sügispäev. Pilveid tõmbus kokku ja haihtus jälle. Inimestel olid palitud käevarrel; aga neid ei vajatud, sest soe oli niigi. Palju rahvast kogus kiriku ette. Leerilapsed aga läksid kohe sisse, sest neid pidi altari ette rivistetama. Peagi tuli kooliõpetaja sinises kuaes, põlvpükstes ja pannelkingis, tuli kõva kaelasideme ja piibuga, mille otsuke paistis tagumisest kuuetaskust.

Varsti astus ta Nils juure, kes Antsuga seisis almuste kasti ligidal ja sosinal kõ-

neles eelseisvast reisist. Ta haaras poisi kuuekaelusest: „Kuuled sa, ma usun sust kõige paremat. Asetu etteotsa ja vasta selgelt.“

Nils vaatas ääretumas imestuses õpetajale näkku. See noogutas talle julgustavalt ning siis ta astus sammu ja seisis taas, astus teise ega tahtnud uskuda, et see nüüd ometi pidi teostuma. Viimaks seisis ta esimesel kohal.

Siis hakkasid kellad helisema ja õpetaja tuli. Kõik rahvas oli kirikus ja Nõmmela Margit seisis otse Nilsi ees. Margit nägi Nilssi ka, aga nad olid nii silmapilgu pühaduse paelus, et pelgasid üksteist tervitada.

Kui pühalik talitus mööda, tulid sugulased ja tuttavad ning õnnitelesid. Nilsi juure tulid ka veel koolisõbrad, et jätta jumalaga ja soovida hääd reisi. Tulid ka väikesed, keda ta oli kelgul sõidutand ja koolis aitand. Need nutsid, pühkisid rusikatega pisaraid ja pistsid ligedad käed ta pihku. Lõppeks tuli õpetaja, andis kõigile tummalt kätt ning siis asuti neljakesi tagasi koduteele. Ükski neist ei kõnelend kuni nad istusid kodu kambris.

Vana õpetaja julgustas vanemaid ja poega, kellele, kuigi nad ei tahtnud seda ilmutada, eelseisev kaheaasta pikkune lahuselek osutus rängaks. Mida ligemalle õhtule, seda vagusamaks jäi Nils; ta pidi väheks minema välja, et rahuneda.

Oli juba poolpime ja õhus undas imeiliselt; ta peatus ukseesisel ja vaatas ülesse mäele. Sääl kuulis ta end nimepidi hüütavat. Valge kogu oli puude vahel ja

vaatas alla. „Kes sääl on?“ küsis poiss. „Kuulsin, sa minevat kauaks ära,“ vastas ta tasa, „siis ma pidin tulema jäähüvasti ütleva, kui sa ei tulnud minu juure.“ „Margit, kulla Margit, oled sa tõesti tulnud? Oot, ma jooksen kohe üles!“ — „Oi ei! Olen ootand juba nii kaua, ei või oodata enam. Keegi ei tea, kuhu kadusin, pean kohe jooksuma koju!“ — „See on nii hää sinust, et tulid!“ — „Ma ei võind ju kannatada, et sa niimoodi lähed ära, kus me üksteist väikesest saadik tunneme.“ — „Ja nüüd pole me pool aastal sõnakestki vahetand.“ — „Viimane kord lahkusime nii imelikult.“ — „Ja; — aga ma tulen ometi parem üles sinu juure.“ — „Oh ei, palun mitte! Aga ütleva, kas oled mulle pahane?“ — „Margit, kuidas sa võid seda mõelda!“ — „Jumalaga siis, Nils, ja palju tänu kõige ilusa eest, mis me üheskoos näind!“ — „Ei, Margit!“ — „Ja, nüüd lähen.“ — „Margit, Margit!“ — „Ei, ma ei või kauem viibida. Mind otsitakse ju, „Nils! Nägemiseni!“ — „Nägemiseni!“

Pärast Nils käis nagu unes. Nad seletasid seda ärasõiduga. Aga veel hiljem, kui ta ju voodis lebas, ei mõtlenudki ta ärasõidust, vaid sõnust, mis mäelt olid kostunud. Lapsena ei tohtind Margit mäele tulla, sest vanaisal oli hirm, ta võiks kukkuda alla. Kes teab, omal ajal ta ehk siiski tuleb alla.

Ja Nils tundis eneses jõudu ja valmisolekut, kanda kõik õpiaastate raskused ja keeldumused. Tahtis olla julge ja rõõmus ja muuta võimalused tõsiasjaks. Lõpp.

ROOSTEPELEK.

ks tark idamaa õpetaja andis korra oma õpilasele, väikeselle printsessile kingituseks toreda karbi. Ühtlasi võttis ta printsessilt lubaduse, et see avab karbi alles aasta pärast.

Printsess lubas ja ootas aasta, mille kuludes ta tihti vaatles karpi rõõmsas ootuses, kujutelles endamisi millise ehte see võiks sisaldada. Aasta kulund ta avas karbi. Kuid — kujutlege kuidas ta pettus nähes, et karp ei sisaldand midagi muud kui suure inetu roostepleki keset hiilgavat valget riidet. Hämmastunult, mures ja pettununa vaatles ta karpi ning näe

— säält leidus kiri, mille ta õpetaja oli kirjutand.

Kirja sisu oli nii: „Armas õpilane! Selles karbis oli korra tore ehe, millel polnud muud viga kui väga väike roosteplekk. Aga roosteplekk laienes ja rikkus kogu ehteasja nagu selle valge siidigi, millel lebas ehe. Armsaim õpilane! Su hing on ka niisugune ilus, valge riie, millel iga roosteplekk näib silmatorkavana. Valva oma hinge ja kui sinna mõni plekk tuleb, puhasta see, ennekui määrdub kogu su hing“.

Kiellotakilehti' st.

KUI KAHTLUS HAIHTUS.

ina olin sel ajal tõesti kahtleval seisukohal, kuid ei tahtnud sellest teistele rääkida, kuna olin ju karskusringi tegevliige.

Varem ei olnud ma millalgi kahtlenud. Hoopis vastupidi. Juba lapsepõlvest pääle olin kuulnud tõendatavat, et „parajusmees“ ei või kunagi olla täiesti julge enese pääle. Asjatu ilukõne — nii öeldi — on kiitlemine, et kindla tahtega inime võib panna alkoholarvitamises piiri kuhu tahab. Elu on tõestand selle väite. Ja minagi uskusin selle tõestetuks.

Need „parajusmehed“ ise küll tõendasid teist. Kuid õieti polnud nad mingid kindlad parajusmehed. Olivad vaid selliseid, kellel karskusküsimuses polnud kindlust. Nad just ei joond vägijooke, ei ka igatsend nende järele. Ent nad ei tahtnud ometi kohut mõista selle üle, kes perekunnapeol või vanade kommete täitmise puhul võttis klaasi või paar. Ei nad ka isegi tahtnud olla klaasi võtmata, ega vett paluda, kui isamaalisil pidudel meelsoojus ja tõusma hakkas nagu vahutav viin kannus. Seda nõuda oleks olnud meeletus! See oli neile sama vastumeelne kui purjujäämine. Nad ei joovat end kunagi purju. Kultuurinimest ju tuntavat sellest, et ta on iseenese peremees. Nii nad rääkisid.

Ise aga polnud nad kaugeltki neid kultuurinimesi. Kui linnas järgmist suurt pidu veedeti, astusid nad juba üle ettekujutatud raja. Nägin nende silmis humala kurja läiget, kuulsin neid lorisavat ohjeldamatult, nägin nende pilku tuhmuvat ja kuulsin nende keeles kogelemist. Olen ikka tundnud vastumeelsust pooljoobnud meeste vastu — purujoobnut nähes tuleb vastumeelsuse asemelle kaastundmus — ent nemad olid nüüd mulle kahevõrra vastumeelsed, seepärast et olid hiljuti enestes nii uhked olnud. Ja kui nad hiljem jälle rääkisid piiridest ja kultuurist, pöörasin ülbesti pääd:

— Asjatu jutt! Need teie „kultuurinimesed“ on teadmatuses selleski, mis kõlbulik ja mis mitte!

Kuid siis liitus uus tuleja meie seltsipiirkunda, noor filosoofia doktor, lütseumi uus õpetaja. Ta võitis poiste poolehoiu juba esimese päevaga. — „See on suursugune mees“, oli nende harilik arvustus temast. Võimlemisõpetaja, kes varem oli olnud nende imestusalune, pidi jääma tahlaaanile. Polnud see ka ime, sest uuel õpetajal oli tõesti palju ihalemisväärt omadusi. Ta oli rõõmus, mehine ja kindlasõnaline. Tal oli selge ilmavaade ja ta oli esimeserea mehi kõikides hariduslikes püüetes. Varsti viis uhke ja kirgline soomemeelsus poisid isegi tema hurraatamisele.

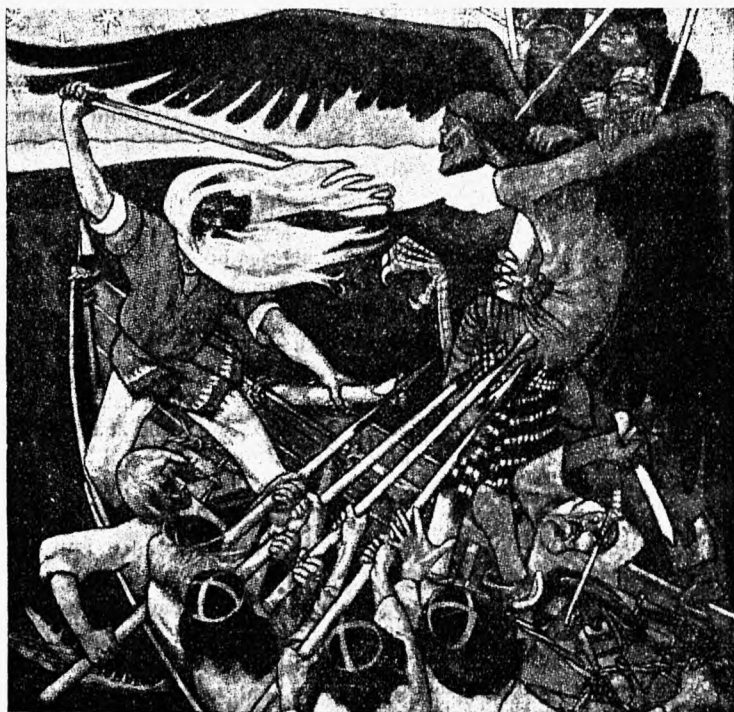
Sõpruskonna elust võttis ta innuga osa, kuid kooli karskusringi oli ta vaid korra poiste erilise palve pääle tulnud. Poisid olid muidugi kindlad selles, et ta karske on ja palusid teda karskusringi hooldajaks. Ta oli aga keeldund. Poisid olid sellest nii kokkund, et ei osand sõnagi rääkida. Ent siis oli uus õpetaja kõnelend neile vaadetest, mis teda keeldumisele viind.

— Vaadake, olen küll rõõmus nähes, et harrastate aatelisi asju, kuid karskusküsimuses, või õigemini keeluseadusküsimuses, olen veidi teisel arvamisel. On ju hää, et inimesed ei joo, kui neil on raske vägijooke saada, ent kaunim on olla joomata seepärast, et tean vägijooigid olevat halvast. Hää on, et püsin karskena, kuna olen karskustootuse annud, kuid tuhatkorda kaunim on olla joomata seepärast, et tunnen oma au seda nõudvat ja kuulen enda rinnas inimsuse kõrge kohustuse käsku. Loodan, et teistki kasvaks iseseisvad, tugevad inimesed. Seepärast ei taha ma olla ringis rääkimas töotuse paratamatusest ja liikmekaardi vajadusest, sest need on minu arvates tahtevabaduse ahelad. Ärge aga, pojad, mind valesti mõistke. Mina põlgan inimesi, kes langend vägijookide ohvriks, ja kõhetsen noori, kes tarvitavad kunstlisi ergutusaineid endi innustustule sütituseks. Kuid kui teie näitate mulle kaks noort, ühe, kes kartuses sattuda joomaorjusse ei julge ühtki klaasi vastu võtta, ja teise, kes

jättes teise ja kolmanda klaasi joomata, näitab enese olevat enda peremehe, siis peame enam austama seda viimast. Temas, selles viimases, on seda sisemist jõudu, mida me meieaja orjameelseisse inimesisse nii hädasti vajame, temal on põues Loojast antud aatelisust, ja ta on õigustatud elust püsti pääga läbi minema. Selliseiks ootan ma teidki. Sellised teostavad oma elus nooruse parimad ihad. —

kui tõstame oma päa ja vabastume ümb-ruse ahelaist. Ent meie, orjena sündind, ei oska aru saada inimese vaba tahte väär-tusest.“

Need sõnad, tõesti, kaotasid sisemise põlevuse teiste huulil. Ent kui tema ise need lausus uskumapaneval, kindlal toonil, läbitungival pilgul, kogu olemusega väljendades sisemist kindlust, mõjustusid need kuulajaisse.

Sammo kaitsmine.

— „Sarnane on siis mehine mees,“ — oli üks poistest nende astudes tänavalle öelnud. Teised ei vastand, kuid nad mõtlesid just samuti.

Sellest päevast algas selge muutus kõrgemate klasside poiste harrastusis. Karskusringis jäi töö aeglasemaks. Sõpruskonna elu aga vilgastus ja muutus mitmekülgsemaks uue õpetaja innukal juhtimisel

Linna tutvusringkunnis suhtuti noorde doktorisse peaaegu samuti. Kõikjal oli ta teretunud võõras, teda ihaleti ja temalt õpitud lauseid korrati endi tõekspidedena. „Meie elu on madal, niikaua kui ise rahuldume kõigest madalast. See tõuseb kohe,

Teati, ta polevat keeldund ulatetud viinaklaasist. Koguni kaht oli keegi näind teda võtvat. Ja kui õpetajatetoas kord jutt tuli keeluseadusest, lausus ta uhkelt pääd tõstes: „Ainult orjameelseist kõneledes võib sunnikeeldu pooldada, vabale inimesele on see alandav.“ „Ei sa kiitleks nii liialt, kui satuksid ise kord vaatama liiga sügavalle kannu põhja,“ — segas teda keegi ametivendadest. „Mina?!“ oli ainus sõna, mida ta hämmastusest sai öelda. Kuid ta suunurkes mängis üleolev naeratus ja ära pöörates lausus ta nagu kurvameelselt: „Noorsoo õpetaja peab eneselle asetama suuremaid nõudmisi.“

Neil ajal minus see kahtlus ärkaski. Hakkasin enda arvamisi karskusküsimuses kaaluma. Vahest on tal siiski õigus? Vahest oleme tõesti liiaks rääkind inimese nõrkusest?

Mulle polnud veel tõesti keegi tõendand, et tugevatahteline inime kõigil juhtumusil võiks olla enda peremees, asetades piiri just sinna, kuhu tahab. Kuid ma ei võind ka väita seda võimatuse ja seepärast vältisin meelsamini keskustelu sellest küsimusest. Karskustööst võtsin osa nagu ennegi.

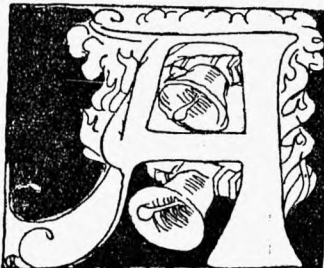
Aga mu usk karskusküsimusse muutus pinnapäälsemaks. Ja see kestis aasta ringi, selle ajani, mil kahtlus kord ootamatult tervikus kadus.

Võin lühidalt jutustada, millal ja kuidas see juhtus.

Kohtasin kord juhuslikult tolle sama õpetaja väljamaal, ühes vabrikukeskuses asuvas soomlaste klubihoones. Sää! juhtus olema koos toimkond, kes pidi korraldama pea õpireisile saabuvate üliõpilaste-soomlaste vastuvõtmise. Kohe rongi saabumise õhtul otsusteti pidada klubihoones väike oleng. Kas ka viina pakkuda? Või korraldada viinata? „Muidugi ilma, see on ju keeluseadus üliõpilasile“ — arvasin mina. „Ilma“ — otsustasid vastuvõtjadki — „sest järgmisel päeval on üldine pidu ja sää! on niikuinii vägijoogid“.

— „Siin maal siinsete kommete järele“, — tähendas siis too minu kodulinna endine õpetaja. „Keeluseadus on rahvale. Ei saa see meid võõralmaal siduda. Ja meie akadeemiline noorsugu teab küllalt, kuidas toimida.“

Tema jutt oli nähtavasti mõjund. Vastuvõttepeol pakuti vägijooke. Ja järgmisel päeval üldisel peol voolas viin juba ojadena. Akadeemiline noorsugu nautis

korra järgi peavad omandetama kallilt, aegamisi ja ausalt, — iga seesugune varastatud rõõm muutub mürgiseks koormaks ja tast jääbub, pärast pärast seda kui ta kaob rõõmuna, pahe.

suurtel sõõmudel vabadust. Kui nad ööise rongiga edesi matkasid, läks nendega minu kodulinna suursugune õpetajagi, juhiks noortele nende retkel. Kuid oma jõuga ta jaama ei suutnud tulla. Kaks ta endisist õpilasist talutasid teda käsipidi. Nad seisatasid minu ees nõu küsides. Nende keskel olija vaatas mu päale nüri pilguga ja avas suu millegi ütlemiseks. Kuid sõnade asemel tuli vaid joobnu eemaletõukav irvitus, ja jalad petsid teda, kui ta seepäele katsus end ära pöörda. Saatjad viisid ta vagunis.

Seisin jaamaesisel kui välgust tabatud. Temagi, Brutus! Tema, suursuguseist suursugusem, tugevamaist tugevam!

Siis haihtus aastate kahtlus.

Ja nüüd olen enda tõekspidedes, veendumusis kindlam kui kunagi varem. Räägitagu mulle kas või ingliskeelne inimese tahte võimisest üle olla kõigest, ülistetagu tahte kindlust ja tugevust — kui on küsimus vägijookest, vastan nagu need vanad minu lapsepõlves: „Asjatu ilukõne on kiitlemine, et inimene võib tõmmata vägijookide suhtes piirid kuhu tahab!“ Me võime küll kohata elus palju „parajusmehi,“ kes pole kunagi üle läind hää kombe piirest, kuid see ei tule nende tahtetugevusest. Ei! See tuleb ainult sellest, et nad pole sattund juhusisse, kus kiusatus võib võita mehe meele. Ei keegi, ei tahtejõulisemgi „parajusmees“ või kindlustada, et ta ei eksiks kunagi enda põhimõtteis. Sest me oleme kõik vaid inimesed, ja alkohol on alkohol, enne, nüüd ja kõikidel aegadel. Ainult see, kes kunagi ei tõsta vägijooogi klaasi huulile, võib selles asjas olla kindel ja kanda pääd püsti. Muud jutud on enesepettus ja tühjad sõnad!

„Pohjantähti“st.

gu kõik maailma rõõmud on teie jaoks. Jumal on inimese loond selleks, et ta rõõmu tunneks oma silmade, mõistuse ja liikmete tarvitamisest. Ent meeletu olevus püüab alatasa elada midagi vaatlemata, miski üle mõtlemata, midagi tegemata ja nii ei saa ta mitte vaid loomaks, vaid kõige õnnetumaks loomade seas. Kõik laiskus ja kõik lõbud, mis ta endale välja mõtleb, teevad ta ikka viletsamaks. Iga rõõm, mis saavutetakse teisiti kui Jumal tahab: odavalt, kiirelt ja varastetult, kuna nad tema

John Ruskin.

MIS MA JÕULUAJAL TEEN?

õuluaeg läheneb. Õpilas-kund vabaneb paariks nädalaks harilikust koolitööst. Igapäevasesse, sagedasti õige halli ja värvitusse ellu saab vaheldust. See värskendab kehaliselt ja vaimliselt. See annab elurõõmu ja jõudu hakata uuesti suurema hooga oma harilikku tööd tegema.

Kuid millisel viisil end värskendada ja uuendada koolivaheajal? Kas heita nurka kõik raamatud? Kas visata kõik vaimline töö üle parda? Vaevalt oleks see mõistlik. Tahetakse küll olla ja ollaksegi õigusega vaba harilikust vaimlisest tööst, ei tehta tegemist kooli õppeainelega, kuid see ei tohiks veel lähendada, et raamatut üldse kätegi ei taheta võtta. On just soovivat, et koolivahe- aega muu seas kasutataks ka seks, et lugeda nii mõndagi, milleks kooliajal aega ja võimalust ei olnud. Ka need puhkepäevad peavad seks kaasa aitama, et me oma siseilma rikastaksime. Ja kuidas oleks see võimalik ilma hääde teoste lugemata!

Kaevatakse, ja õigusega, et me seltskonnal puuduvad praegusel ajal vaimlised huvid, et ei käida hääl kontsertidel ega häid teatrifütkke vaatamas, et ei loeta ega osteta hääd kirjandust. Selle vastu on aga kinod publikuga täiskiilutud, loetakse halba turukirjandust, juuakse palju. Kaevatakse, et isegi harilaskonnal puuduvad vaimlised harrastused. Ei tunta küllalt huvi meie parema kirjanduse vastu. Selle vastu aga olse neelatakse „Rahvalehe“, „Esmaspäeva“ ja „Ronga“ sopakirjandusemaigulisi kõmulugusid. See on kurb asi. See peab muutuma, kui meie iseseisva rahvana tahame püsida. Ja muutus peab tulema noorsoost. Temas peab heledalt põlema lõõma igatsus vaimlise töö järele, temale peavad meie paremad kirjanikud saama lemmikuiks, kes aitavad inimest teha paremaks, muuta ta elu kaunimaks.

Prof. Rootsmann tähendas Camille Flammarioni surma puhul kirjutatud nekroloogis, et üks liht vene tööline prantsuse keele ära õppis ainult selleks, et lugeda algkeeles Flammarioni teokseid, mis talle meeldisid. Peab tõsiselt aukartust tundma selle lihtmehe ees. Me ei tea lähemalt, kes ta on, ent me võime küll julgesti ütelda, et sel mehel ei ole mingit tarvet kinno või joogikohta minna, et umbses õhus oma aega viita. Temal on oma hariliku töö kõrval nii palju huvitavat lugeda, loetu üle järele mõelda, et tal aega igasuguseks tühjaks

mõnutsemiseks üle ei jää. Niisugusel inimesel on oma rikas siseilm, ta vaimlised harrastused teevad ta õnnelikuks. Ja niisuguseid inimesi peaks meil palju olema.

Sellepärast soovingi nii väga, et meie noored ka koolivaheajaga kasutaksid oma siseilma rikastamiseks, oma vaimliste huvide rahuldamiseks, et nad vähemalt ühegi hää raamatu läbi loeksid. Ja hääd on meil juba võrdlemisi palju. Võtke luuletajaist Enno ja Suits. Kas on teil kõik juba kätte leitud, mis neist kahest iluallikast saada on? Vaevalt küll. Neid võib ikka ja ikka lugeda ja alati midagi uut leida. Niisama Tammisaare, Tuglas, Vilde. Ning siis meie esimese suure naisluuletaja, Eesti ärkamisaja lauliku Koidula äsjaimund luuletustekogu!

Ja siis. Suurem osa teist lähleb jõuluks oma vanemate juure. Ärge unustage ka kodurahvast. Pakkuge ka neile midagi vaimliselt alalt. Võtke ühes häid, maainimestele arusaadavaid raamatuid, lugege neid mõnuga ette oma vanemaile ja muule kodurahvale, tehke neile sellega rõõmu, äraitage ka neis huvi meie kirjanduse vastu.

Muidugi ei saa ja ei tohigi kõike aega raamatute lugemisega mööda saata. Tuleb ka keha eest hoolt kanda. Tuleb silmil puhata lasta. Ja selleks loodusesse! Loodus rahustab, lohutab, rõõmustab. „Loodus on alati pühapäevaehtes“, nagu ütleb Emerson. Ja suurepärane on just sagedasti ka talvine loodus, sest igal aastaajal on oma ilud. Kui kenad on lumised väljad päikesepaistelisel päeval, kus kõik säteandab ja särab! Kui mõnus on sõita laudsiledal teed mööda läbi tõsiselt-seisva kuusemetsa! Kuüs paneb verd kiiremini jooksuma uisutamine ja suusatamine! Kuüs tõstab see me elurõõmu ja elujulgust! Mis on selle spordiharu vastu fants umbses õhus!

Võtkem siis osa neist talvelõbudest. Tehkem jalutuskäike metsa ja lagedalle, osakem vaadelda metsaelu, ta linde ja loome ka talvel, vaadeldgem päikesetõusu ja loojaminekut, pilvi ja lumetuisku! Armugem kodumaa loodusesse! See on kirjanduse, kunsti ja teaduse kõrval üks suurimaid rõõmuallikaid inimelus.

Nii siis: ärgem jätkem ka koolivaheajal vaimlisi harrastusi, lugegem kas või üksainuski hää teos läbi, rikastagem oma siseilma, tundkem rõõmu talvespordist, süvenegem rohkem looduse vaatlemisesse, — ja me tuleme oma hariliku töö juure tagasi suurema värskusega, suurema ihulise ja vaimlise jõuga, teeme tööd suurema innuga ja saavutame paremaid tagajärgi.

NOORSOO TÖÖMAILT.

NOORSOO KARSKUSLIIDU TEGEVU- SEST.

Noorsoo Karskusliidu ligemaist ülesandeist oleks nimetada noorsoo org-ide tege-
laste ettevalmistamise kursuse ja org-ide
karskusnäituse korraldamist eeloleval jõulu-
vaheajal Tartus. Nimetetuist, samuti ka
liidu poolt juba mõni aeg tagasi välja kuu-
lutatud võistluskirjutusist, leiab lugeja sa-
mast numbrist pikemad kirjutused.

Kõigile liitu kuuluvaile org-idele on saa-
detud toetusena E. Kubjase „Õpiringid“.

karskusharu, Võnnu kõrg. algkooli noorsoo
karskusühing, Pärnu tütarlaste gümn. õpi-
lasühing „Lotos“, Tapa tehnikagümn. kars-
kusring, Ügala noorseppade maleva, kars-
kusselts „Karskuse Sõbra“ noorte osakund
Tartust ja Türi kõrg. algkooli karskusring.

Poolaasta keskel lahkus liidu juhatuses-
t üliõpil. A. Ünapuu, kelle asemelle kutsuti
õpil. L. Urm. Liidu pääsekretäär J. Elango
viibib praegu Soomes; tema kohustusi liidu
asjaajamises täidab sekretäär üliõp. H. Rink.

Kuninga laul.

J. Elango toimetatud noorsoo karskusorg-ide
töö käsiraamat „Rahva lootus“ ja karskus-
lugemik „Päikese poole“; kõigile keskkoo-
lele liidu ajakirja „Kevadiku“ proovinumbr.

Liidu väljaandel ilmus sügisel J. Elango
toimetatud „Aegade hääl“, mis sisaldab meie
ja välismaade tuntud tegelaste arvamisi al-
koholi ja karskusküsimuse kohta. Raamatu
omandamine on maksuta võimaldetud kõigile
liidu üksikliikmeile.

Liidu poolt on valmistatud ja org-idele
kätte saadetud kolm kõnekonspekti.

Uuteks liigeteks on käesoleval poolaastal
liitu võetud: Ü. E. N. Ü. Purga osakunna

NOORSOO TEGUTSEMISEST RAKVERE ÕPET. SEMINAARIS.

Tuikab ka meie noorte südameis mõte:
kuidas kasutada koolitööst ülejäänud tunde,
kus arendada omi paremaid võimeid. Võib
olla ei hoova meist nii suur energia, kui teis-
test kasvatuskollektist, ent siiski on ka meil
tahet tööks.

Seminaari õpilaskunnast üle poole on
organiseerund ringesse, milliseid töötab
praegu 4. Suurim neist on *spordiring* (as.
alles 1924. a. sügisel), kuhu koondund un-
bes 80 liiget. Tegutsedes pääsjalikult otse-
kohese kehakultuuri alal, ei ole veel sunde-

tud korraldada referaatkoosolekuid ega olen-
guid. On ju iga algus raskeim osa ringi elus,
kui puudub majandusline põhi, millise pool-
lest seminaari ringid kõik nõrgal alusel tu-
givad.

Intensiivseimalt tegutsevad *karskusring-
lused* — 63 noorurit. Töötetakse 2 õpin-
guga, kus referaaten liigete poolt ettekan-
takse nii karskus- kui ka maailmavaate-
küsimusi, millistest kaasaegne noorurkund
peaks olema huvitatud enim. Läänud õppe-
aastal sooritasid 11 õpilast kesk- ja 10 alam-
astme-eksamid. Tänavu tahetakse alatud
tööd jätkata.

Ring pühitses oma II aastapäeva 24. okt.
1925 pidulikult. Kõneles üliõpilane *H. Rink*
ainest: Meie noorsoo tänapäeva ülesannetest.
Üleriiklisel karbikorjandusel korjati 3 kar-
biga, ent et õppiv noorsugu klištripühil pidas
ja ilmad väga ebakohased olid, saadi tasuks
vaevale ainult vaid 700—800 mrk. sissetule-
kut.

Kõige vanemaks ringiks on *naturalis-
tide ring*, milline on asutatud juba 1920. a.
Liikmeid on praegu 17, kes kustutavad tead-
dusejano looduslooliste küsimuste arutlemi-
sel. Oma 5-aastase kestvuse ajal on ring
omand seminaari õpilaskunna arendamisel
suurima tähtsuse. Praegu antakse ajakirja
„Loodusharrastaja“ välja ainult käsikir-
jana, kuna varemil aastail ilmus see opalo-
grafeeritult 4—7 numbert aastas.

Läänud aasta veebruaris kanti esimesi
kive kokku *kooperatiivi* alusmüüri ehitami-
seks, milline mõte ka teosteti. Liikmeid on
kooperatiivil praegu umbes 70. Tähtsaimaks
ülesandeks on õpilaskunna varustamine
õppeabinõudega. Läänud aastal tõusis läbi-
müük 165.000 mrk. pääle, sel asatal osutub
see kindlasti palju suuremaks. Puhaskasut
makseti liigetelle ostu kasu 17% suuruses
ostetud summast ning jaoteti 4000 mrk. rin-
gele toetuseks.

Tahaks vaid ainult loota, et kaoks sar-
nane ükskõiksus, nagu see meil on, ühistege-
vuse vastu, liikumise vastu, mis on vallutand
kogu maailma.

Et hoida kontakti seminaari valitsuse ja
õpilaskunna vahel, selleks asutati käesoleva
semestri algul õpilasesindus, kuhu kuulub
igast klassist 1 edustaja ja direktor. Täht-
samaid ülesandeid on üldajakirja *„Tari“*
väljaandmine; esimene number levineb

õpilasperre detsembri algul, siis lugemislaua
korraldamine jne.

Noorureid huvitab ka *näitekunst*. Selle
kunsti viljeldamiseks kutsuti ellu näiterühm,
milline lavastab näidendeid seminaari pidu-
deks. Nii lavasteti juba karskusringi aasta-
päevaks O. Lutsu 3 vaat. *Sootuluke* j. t.

Võrreldes seminaarlaste isetegevust läind
aastaga, näeme teatud tõusu. Tõhiks loota,
et organiseeruks kogu õppiv pere, et kaoks
eneseette elamine, seda enam, et seminaari
juhatus poolt tervitetakse igat sammu, mis
astatud õilsemate hüvede taotlemiseks.

V. A.

TARTU EESTI KOOLINOORSOO LIIDU
möödunud semestri tegevus on intensiivsem
senisest. Kuigi õppetöö algusel korraldetud
ja sisuliselt õnnestund vabaõhuettekame
„Kuningas Ödipus“ aineliselt ebaõnnestas,
on noortel tahtmist ka nende puudujääkide
likvideerimiseks ja võimsaks edesitõotami-
seks. Liidu juhatus enese tegevus seisab
ainult kasutute ja aegaraiskavate toimkun-
dade kokkuseadmises, selle vastu aga tööta-
vad sektsioonid täie innuga.

Näitesektsioon korraldas vabaõhu ette-
kande *„Kuningas Ödipus“*, mis, nagu öeldud,
sisuliselt õnnestas. Sama korraldab Liidu
jõulupuu.

Malesektsioon korraldab turniire, simul-
taanmänge ja ühtlustab koolide maleringide
tööd jne.

Muusikasektsiooni juures töötab sega-
koor, pääle selle sinfoonia- ja puhkpillide-
orkestrid.

Sportisektsioon sai tegevust alata liiga
hilja, nii et käesoleval poolaastal midagi kor-
raldetud pole pääle ühe pääkoosoleku.

Humanitaarsektsioon on aktiivset tege-
vust üles näidand. Igale nädalal korralde-
takse järjekindlalt kaks referaatkoosolekut.
Osavõtt harilikult üle 300 isiku. Korraldetai
karskusõhtu, noorte kunstõhtu ja noorte
kustinäitus ning patriootiline õhtu. Asutati
kolm õpiringi: noorsooliikumise, kirjanduse
ja karskuse õpiring.

Liidu liigete algatusel püstiteti majale,
kus elas *J. Liiv* (Hetseli tän.) mälestustahvel.
Liidu poolt korraldetai veel ankeet noorsoo-
liikumise kohta ja moodusteti 15—20 mitme-
sugust toimkunda vähemate asja arutami-
seks.

Liigete arv kasvab järjest. Praegu on
liikmeid üle 500. P. K.

MIS MEIE NOORED VIIMASEL AJAL HUUVITAVAT TEGID.

NOORSOO KARSKUSNÄDAL KORDA LÄINUD.

Novembri kuu algul koolides korraldetud
karskusnädalat võib kõigiti kordaläinuks pi-
dada. Esialgu ei ole küll veel teada sel puh-
lul antud tundide arv, sest aruandedehd
pole kõik veel kokku tulnud, kuid nende põh-
jal, mis seni juba tagasi, võib kinnitada, et

antud tundide arv tuhandetesse ulatab ja
õpilaskoosolekuid kümnete viisi on peetud.

Eesti Karskusliit saatis sel puhul üheks
nädalaks koolidesse 32 kõnelejat, peaaasjali-
kult üliõpilased, kes kokku 195 koolis käisid,
102 karskustundi andsid, 207 loengut õpilas-
tele ja 153 kõnet rahvale pidasid, kokku
38392 kuulajalle esinedes. Need kõnelejad

asutasid 55 lootus- ja karskuringi, 15 karskustoimkunda ja karskusseltsi, panid aluse poolele tosinale Ü. E. N. Ü. osakunnale ning müüsid 183.820 mrk. eest karskuskirjandust ja karskuspostkaarte.

Sel nädalal oli ühtlasi suur kasvatajate mõju osavõtjate pääle; üle veerandsaja üliõpilase liikus nädala kestes rahva seas, omandades kogemusi seltskondlikus töös.

Ka karbikorjandus, mille kokkuvõtte veeli valmis ei ole, tootab häid tagajärgi anda.

J. E.

„ITAALIA ÕHTU“

korraldas „Kevadiku“ toimetus 14. XI. 25. E. N. K. S. tütarlaste güm. ruumes, suuremat osavõttu millest küll oleks tohtind oodata. Õhtu eeskavas, mis kõigiti kordaläinuks tuleb pidada, oli kõnede üliõp. A. Elango hoogne, valgustuspiltidega ettekannete Itaalia mälestusist ja muljetest, kuna pr. E. Aaslava refereeris Itaalia kunsti suurmehe Michelangelo elust, kes maailma paljude igavikuväärtsuste kunstteostega rikastas, ise aga elupäeviks jäi suureks kannatajaks ja erakuks. Noor viiulikunstnik A. Saat kaunistas koosviibimist oma mänguga ning kutsus kuulajasi vaimustatud kiiduvaldusi esile. Seminarioõpil. E. Tubin esines paari meeleolurikka klaveripalaga ja härra Ader, tuntud iluõpetaja, kandis ette ühe sügav-nukra ning teise nooruslikult-iltseva Marie Underi luuletuse. Palju tänu kõigile esinemisele! Tänu ka E. T. G. karskusühingu „Aita“ liigetelle, kes korraldustöis aitasid ja kooli suure saali olid ilustanud roheliste kasvudega, nii et kõigil oli hää ja armas viibida neis ruumes.

„Kevadiku“ toimetus kavatseb seesuguseid õhtuid edespidigi toime panna. Nende eesmärgiks on tutvustada „Kevadiku“ ideid ja liita ta lugejaskund üheks noorusliikmeks, võimalisi väärtusi taotlevaks perek. Sissepääs neile on vabatahtliku maksu eest; sissetulek läheb ajakirja toetamiseks.

Järgmisele õhtule teretulnaks õpilased, nende vanemad, õpetajad ja kõik, kes noorte aateliisi üritusi jälgivad häälmeel.

NOORTE KUNSTI-ÕHTU

korraldas Tartu Eesti Koolinoorsoo Liidu humanitaarsektsioon 22. nov. s. a. Eesti tütarlaste güm. ruumes. Nimetatud organisatsioon on varemgi sellelaadilisi õhtuid korraldand, kuid need pole ei osavõtjate arvu ega eestkätt ka ettekannete kunstilise tiheduse poolest saavutand seda, mis viimane. Õhtu väljendas Tartu koolinoorte kunstilisi saavutusi ja võimeid kirjanduse, muusika, plastika ja maalikunsti alal.

Kui ruumikas saal, mille seinu kaunistasid noorte maalid, värvilised visandid ja joonistused, oli kogund sõna sisises mõttes puupüsti täis ootusrikkaid noori, avati õhtu orkestri ettekannetega. Sellele järgnesid va-

heldamisi üksikute esinejate poolt kirjanduspalad, luuletused ja novellikatked, üksilaul, viiuli- ja klaverisoolo ning plastika. Kõigile ettekannetele oli omane nooruslik elevus, kuna mõned esinenuist osutasid isegi tähelepandavaid kunstilisi võimeid.

Õhtu, üksikute puuduste pääle vaatamata, jättis hää mulje. Tundub, et koolinoorsoos telakse tõsist tööd koolitöö kõrvalgi, et koolinoorsool on võimalisi huviseid, tööroõmu teojulgust, ettevõtlikkust ja indu.

E. ÜLIÕPILASTE KARSKUSÜHENDUS

pühitses 23. nov. s. a. oma viiendat aastapäeva. On möödund 5 aastat sellest, mil asutati esimene ja praegugi veel ainsam üliõpilaste karskusorganisatsioon. Ta on loodud Soome vastava üliõpilaste karskusorganisatsiooni eeskujul, kel juba 40-aastane tegevus seljataga. See aeg pole pikk ja on kulund otsinguiks ning kindlate seisukohtade, aluste, omandamiseks. On mindud täiskarskuse nõudega kaugemale kui meil, isegi mujal maail, harilik: pääle alkoholist keeldumise peab E. Ü. K-ü. liige loobuma ka suitsetamisest.

E. Ü. K-ü. ülesandeks on karskusaate levitamine üliõpilaskunnas kui ka laiemas rahvahulkes. Selle eelduseks on püütud kasvutada liikmeid tõsiseks ja veendum karskusaliks. Ongi korda läinud liita liikmeskunda ühiselt mõtlejaks tervikuks.

On püütud pidada ühendust ka kooliga, allikaga, mis uuendab iga aasta meie üliõpilaskunda. Nii korraldetti möödund kevadel koos mõnede maakundliste üliõpilaste kogudega kõigis keskkoolis abiturientide päev, kus selgitetti teadusikuna valimist ja organiseerumisküsimust. Puudutetti ka elureformi küsimusi. Ka üldiselle karskustööle on püütud kaasa aidata. Hiljutise karskuse nädala puhul läks 18 liiget nädalaks rahva sekka.

Ühenduse ümber on praegu koondund 80 tegevliiget ja rida toetajaid liikmeid.

Pidulikul aktusel esines iluhuvitava pidukõnega Ühenduse aulige prof. M. J. Eisen. Tervitasid Karskusliidud ja mitmed üliõpil. organisatsioonid. Osa võttis ka ülikooli prorektor prof. P. Põld. Õhtul oli ühine teelaud.

KUNSTIKOOL „PALLAS“

korraldas järjekorralise õpilastööde näituse 15.—30. nov. 1925. Näitus oli üks rikkalikumaist ja ilusaimaist, mis kunstikoolis seni olnud. Esitetud oli maal, skulptuur, joonistus ja graafika, kõik tööd võrdlemisi viimistlevas tasapinnas, kus hulgaks koguke teoseid osutus õige isikupärast kindlaks kujunenud ilmet.

„Pallase“ näituste vaatamine on kõigile nooruritele eriti soovitada. Sääli on näha palju värvirikust ja ilumeelt arendavat. Loodame „Kevadiku“ järgmises numbris tuua sellelt näitusest paar ülesvõtet.

MIS LIGEMAL AJAL HUVITAVAT TEHAKSE.

VÖISTLUSKIRJUTUSED NOORSOOLE.

Käesolevaga kuulutab Eesti Noorsoo Karskusliit välja võistluskirjutused noorsoole järgmistele teemidele:

1. Mis võiks noorsugu teha meie tuleviku karskendamisel?
2. Miks mu sõber joomise maha jättis?

Võistlusest osavõtmise tingimised on järgmised:

1. Esimesele teemile kirjutajate vanadus ei tohi olla 15. I. 1926. a. mitte üle 20 aasta. Kirjutajad pidagu silmas ja kasutagu võimalust mööda muu seas allikatena materjale, mis leiduvad Noorsoo K-liidu väljaandel ilmud raamatus „Noorusjõud“ I ja II ja E. Foersteri — „Elujuht“.

2. Teisele teemile kirjutajate vanadus ei tohi olla 15. I. 1926. a. mitte üle 17 aasta. Kirjutus võib enam-vähem ilukirjanduslikku laadi olla ja peaks ystama 6 kl. algkooli lõpuklassi ja keskkooli nooremate klasside emakeele tundide kirjalikkudele töödele.

3. Antasuks annab Eesti Noorsoo Karskusliit paremate tööde autoritele vanemas rühmas: I — 3000 mrk., II — 2000 mrk. ja III — 1000 mrk.; nooremis rühmas: kolme parema töö autoritele à 600 mrk. ja järgmise nelja töö autoritele à 400 mrk.

Pääle nende kindlate auhindade võidakse määrata järgmist paremate tööde autoritele jury äranägemisel ergutusauhindnaks kiituskirjad või karskuskirjandust.

Auhinnad antakse välja kirjanduse näol auhinmasaaja valikul.

4. Noorsoo Karskusliidul on õigus paremaid töid oma väljaannetes avaldada, nende eest autoritele tasu määrates hariliku korra järele. Kõik võistluskirjutuste käsikirjad jäävad liidu arkiivi, kus nad alal hoitakse.

5. Võistluskirjutused tulevad mõne margsõna all Eesti Noorsoo Karskusliidu juhatussele (aadress: Tartu, postkast 86) saata hiljemalt 15. I. 1926. a. Kinnises ümbrikus tuleb juure lisada sama margsõna all autori nimi, sündimisaeg, aadress, organisatsiooni nimi, kui autor sarnasesse kuulub, kool ja klass, kui autor õpilane. Ümbrik tuleb pääle tööde hindamist avamisele. Auhinnata jäänud tööde ümbrikke üldse ei avata.

6. Esimesele teemile kirjutatud töid hindavad hrad V. Ernits, dir. J. Tork, H. Roos, E. Kubjas ja A. Elango.

Teisele teemile kirjutatud töid hindavad hrad G. Reial, J. Elango ja n. E. Pedriks.

J. E.

NOORSOO KARSKUSLIIDU III. ASEMIKE-KOGU

koosolek peetakse 30. dets. 1925. a. kell 18 Karskusliidu ruumes. Koosoleku päevakord ja ligemad andmed on liikmeile kätte saadetud.

NOORSOOTEDELASTE KURSUSE

korraldab Noorsoo Karskusliit oma liigetelle celoleval jõuluvaheajal 28. XII. 25. — I. I. 26. Tartus. Kursuse ülesandeks on noori endi org-ide tegevuse juhtimiseks igakülgself ettevalmistada. Kursuse juhatajaks on palutud dir. V. Nanno. Loengud jaotetakse nii, et iga päeva pääle tuleb 5—6 teoreetilist ja 3—4 praktilist töötundi. Vana-aasta õhtul on osavõtjaille ühine koosviibimine.

NOORSOO ORGANISATSIOONIDE NÄITUS

korraldetakse ühes kursusega kursuste ruumis, Tolstoi tän. 4. Kursus on hääks juhuseks org-idele oma tegevust teistele tutvustada. Loodame, et ükski seda võimalust kasutamata ei jäta.

„LÄTI ÕHTU“

õige mitmekesise ja vaheldusrikka ceskavaga korraldab „Kevadiku“ toimetus tulevasta jaanuarikuus, siis kui noored värskendatud jõu ja huviga on saabund uuesti linna. Korraldajad loodavad rohket osavõttu. Ligem kava leidub parajal ajal koolide mustal teatetahvliil.

OMIS ASJUS.

Väljakuulutatud „Kevadiku“ tellimiste vastuvõtmise võistluse tähtaeg lõppes 1. detsembril s. a. Mainitud ajaks olid kõige rohkem aastatellimisi vastuvõtnud ning võistluse preemia omandand järgmised „Kevadiku“ levitajad:

I. P. Kanarik (Tartu Kommertsgümn. k/r.) I. auhind: Amicis, Süda I ja II, 320 mrk. väärtuses.

II. R. Lepik (Jõhvi ühishümn. k/r.) II. auhind: Foersteri „Elujuht“, 300 mrk. väärtuses.

III. J. Pütsep (Kambja k. algk. k/r.) III. auhind: koguteos „Noorusjõud II“, 200 mrk. väärtuses.

Auhinnad saadab toimetus ligemal ajal kätte.

LEVITAJAILE.

Toimetus palub tungivald kõiki levitajaid ja tellimiste vastuvõtjaid, et nad oma arved hiljemalt 20. dets. s. a. õiendaks ja ülejäänd eks. tagasi saadaks. Käesoleva aastakäigu nr. 2 palub toimetus kohe ära saata, kus see veel levitamata, sest ladust on see number otsas.

Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit. Vastutav toimetaja: mag. phil. Alfred Koort.

Tegev toimetus: *Eeva Pedriks*, E. Kubjas, T. Lange, A. Reisman.

Toimetuse aadr.: Tartu. Postk. 86. Kõnet. Jakobi t. 8, igal kolmap. kl. 12—2. Telef. 404.

Uus ajaleht!!

Ainult 100 marka aastas,

50 mrk. poolaastas, 25 mrk. veerandaastas.

„Külvaja“ Elu-uuenduse ajaleht, eriti karskuse, vabaharidustöö ja tõeõõterõise edendamiseks. Ilmub 2 korda kuus, ajalehe kaustas. Proovinumbril ilmub 15. detõs.

„Külvaja“ on võitlusleht ilusama ja täielikuma elu eest ja teenäitaja sellele.

„Külvaja“ on sisult mitmekesine. Ta sisaldab pääle artiklite osa ka karrikatuure, jutustusi, luuletusi, teateid huvitavate leiduste kohta jne. Pääle selle antakse lühike ülevaade ka kõigi tähtsamate üldiste sündmuste kohta.

„Külvaja“ tellimisi võtavad vastu kõik Vabariigi postiasutused ja paremad raamatukauplused.

„Külvaja“ üksiknumbreid on müügil kõigil ajalehemüüjail ja raudtee raamatukappides. Üksiknumbri hind 5 marka.

„Külvaja“ väljaandjaks on Eesti Karskusliit, vastutavaks toimetajaks prof. P. Põld, tegevaks toimetajaks E. Kubjas.

Saatke kaastööd! Soovitage lehte tuttavaille. Hakake levitajaiks!

Toimetus ja talitus asub Tartus, Jakobi tän. 8, tel. 404.

Aadress kirjadele: Eesti Karskusliit, postk. 86, Tartu.

Kas teate, mis „Kevadik“ tahab?

Suure ja tõsise ülesande teostamise on „Kevadik“ eneselle eesmärgiks pannud. Ta tahab olla teenäitajaks ja sõbraks noortele, kelle ülim püüd on kasvada täisnimesteks, vääriks rahvaligeteks ja maailmakodanikeks. Noortele, kes taotlevad eneste jaoks kolme täiust: tött ja õiglust mõistuses, vöorust hinges, tervist kehas; rahva jaoks — omapärasust kultuuri; kogu maailma jaoks — vabadust, vendlust, inimsust. Seda mööda ei edenda „Kevadik“ mingit kõikaatelisust, mis elureformid ja ristmõistatused, ilmavaateeritlused ja naljatilgad segamini paiskab. Omal alal aga tahab ta täiusliseks saada.

Kes suupärasust vahepala otsib, jäägu „Kevadikust“ eemale. See pole midagi maiasmokkele, vaid on leit neile, kellel nälg on — inimeseks saada.

Noorsoo enesekasvatuse ja elureformi ajakiri **„KEVADIK“**

ilmub Eesti Noorsoo Karskusliidu väljaandel
1924. a. alates 6 korda aastas á 16 lk.

„KEVADIK“ sisaldab kirjutusi järgmistelt aladelt: enesekasvatus, elureform (karskus, kehakultuur, tervishoid), elulookirjeldused, ilukirjandus, noorsookirjanduse ja ajakirjanduse ülevaade, ülevaade noorsoo isetegevusest (õpilasüh., skoutlus jne.) ja juhatused selleks, ühismängud, kodumaa tundmaõppimine, keeleosakund jne.

Pääle selle sisaldab iga number rohkesti pilte.

„KEVADIK'U“ artiklite osas esinevad pääasjalikult küpsemad jõud, kuid ka noorsooga ja selle org-idega peab toimetis elavat kontakti, paludes neilt kaastööd eestkätt ülevaadete osa jaoks.

„KEVADIK“ maksab aastas 75 mk., poolaastas 40 mk., üksiknumber 15 mk. Kuulut. lk. 1000 mk. Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid!

Kes „KEVADIK'ULE“ vähemalt 10 aastatellimist muretseb või järjekindlalt igast numbrist 15 eks. levitab, saab 1 eks. igast numbrist maksuta.

Levitajaid ja tellimiste vastuvõtjaid vaja igasse kooli ja külla!

„KEVADIK'U“ TOIMETUS, TARTUS, — POSTKAST NR. 86.
Telef. 404.

Toimetuse kõnet. Jakobi tän. 8, igal kolmapäeval 12—14.

HIND 15 MRK.